

บทที่ ๕

นโยบายเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๒

๕.๑ สถานการณ์เมืองก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒

การเมืองภายในประเทศภายหลังกรณีสงครามอินโดจีนสงบลง โดยการเข้าใกล้เกลี้ยขงญี่ปุ่น ผลของสงครามครั้งนั้นนอกจากไทยได้ดินแดนคืนจำนวนหนึ่งแล้ว ยังทำให้รัฐบาลได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างเต็มที่ นับว่าเป็นผลสำเร็จของแผนการหากำลังสนับสนุนจากประชาชนของรัฐบาลไทยใช้วิธีการสร้างชาตินิยม ซึ่งพลตรี ป. พิบูลสงคราม เป็นผู้หยิบยกปัญหาการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศสขึ้นเป็นเครื่องกระตุ้นให้ประชาชนรวมกันเกิดชาตินิยมฉบับการเมืองภายในประเทศในระยะต่อมารัฐบาลจึงมีความมั่นคงยิ่งขึ้น สำหรับพลตรี ป. พิบูลสงคราม กลายเป็นมหาบุรุษของประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นจอมพล เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๔

ด้วยการที่รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้รับการสนับสนุนทั้งจากทหารและประชาชนของชาติไม่มีกลุ่มอิทธิพลใดที่จะมีอิทธิพลขัดขวางการใช้อำนาจของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในระยะเวลานั้น ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีอำนาจสูงสุดจนมีลักษณะเป็นผู้นำแบบเผด็จการในประเทศไทย ในขณะที่เดียวกันสงครามยุโรปและในเอเชียได้ทวีความรุนแรงขึ้น รัฐบาลไทยรู้ตัวว่าเป็นประเทศเล็กได้พยายามดำเนินนโยบายรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด รัฐบาลได้พยายามชักชวนให้ประชาชนดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อพยายามรักษาความเป็นกลางของประเทศชาติตามที่ประเทศใช้ ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลจากการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายอังกฤษและญี่ปุ่นในประเทศไทยรุนแรงมาก ฝ่ายอังกฤษได้ทำการโฆษณาได้ผลกว่า จากหลักฐานที่น่าเชื่อถือกล่าวว่า"เราควรยึดหลักเป็นกลางเคร่งครัด ความเป็นกลางของเราถูกอิทธิพลของการโฆษณาชวนเชื่อทั้ง ๒ ฝ่าย ทำให้ญี่ปุ่นไม่พอใจ ญี่ปุ่นพากันอพยพออกจากประเทศเป็นการเตรียมรบ พวกคนไทยเข้าข้างอังกฤษ เนื่องจากเราอยู่ในอิทธิพลของอังกฤษมานาน จิตใจเอนไปทางอังกฤษ และอังกฤษโฆษณาเก่ง และใช้เงินงบประมาณมาก ราษฎรไม่ปฏิบัติเป็นกลางในระยะก่อนญี่ปุ่นยกกำลังทหารเข้าประเทศไทย รัฐบาลจึงพยายามออกโฆษณาให้ประชาชนรักษาความเป็นกลางและเชื่อฟังรัฐบาล ต้องฟังรัฐบาลไว้เสมอ รัฐบาลได้ใช้

นโยบายชาตินิยม เขาต่อสู้การโฆษณาชวนเชื่ออยู่ตลอดเวลา เช่น ได้จัดให้มีการสนทนาของนาย
 มันนายคง สังก่อนประชาชนใหม่ปฏิบัติตามนโยบายความเป็นกลางของรัฐบาล และในที่สุดจึงได้
 ขอใช้อำนาจเด็ดขาดจากสภาผู้แทน เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐบาลเพื่อแก้ไขเหตุการณ์ไค่ทั้นทวง-
 ที่ไค่ โดยรัฐสภาออกพระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน พ.ศ. ๒๔๘๔ ขึ้น
 แต่เหตุการณ์ระหว่างประเทศก็ไค่เปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วมาก จนทำให้ไทยไม่สามารถรักษา
 ความเป็นกลางไว้ได้ ญี่ปุ่นไค่ส่งกำลังเข้าสู่ประเทศไทยในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๘๔ และยื่นคำ-
 ขาดขอคืนที่พม่าในประเทศไทย ทำให้รัฐบาลต้องตัดสินใจดำเนินนโยบายเข้ากับญี่ปุ่นตั้งแต่วันนั้น
 มา ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลไค่ตั้งใจจะรักษานโยบายเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และประชาชนทั่วไปไม่
 พอใจต่อการกระทำของญี่ปุ่นตั้งแต่ญี่ปุ่นส่งกำลังเข้าสู่อินโดจีน

๕.๒ ปัจจัยที่ทำให้ไทยดำเนินนโยบายเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๒

การเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ของไทยครั้งนี้เป็นผลจากอิทธิพลของปัจจัยภายนอก
 มากกว่าปัจจัยภายในประเทศ กล่าวคือ ถึงแม้ว่ารัฐบาลไค่ออกแถลงการณ์ที่จะรักษาความเป็น
 กลางของไทยอย่างเคร่งครัด ถึงกับประกาศว่าถ้าใครละเมิดความเป็นกลาง ไทยจะใส่อิทธิ
 แต่เริ่มแรก จะเผยแพร่ลาญบ้านเรือน ชุกโค่นทำลายพืชผลธัญญาหาร ในที่ทุกแห่งที่ผู้ทำลายความ
 เป็นกลางจะรุกรานเข้ามา ทั้งนี้เพื่อหวังให้ผู้คิดทำลายความเป็นกลางของไทยยังคิดบ้าง แต่
 รัฐบาลก็ไม่สามารถจะดำเนินนโยบายเป็นกลางตามปรารถนาได้ เพราะอิทธิพลของปัจจัยภาย-
 นอกบีบบังคับ ไค่แก่การบีบบังคับทางเศรษฐกิจจากญี่ปุ่นและฝ่ายสัมพันธมิตร และกำลังทหารจาก
 ญี่ปุ่นทำให้ประเทศไทยดำเนินนโยบายเข้าร่วมสงครามกับญี่ปุ่นควยภาวะจำยอม เมื่อวันที่ ๕
 ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

๕.๒.๑ อิทธิพลของปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยถูกอิทธิพลของชาติ
 มหาอำนาจบีบบังคับด้านเศรษฐกิจมาตั้งแต่สงครามเริ่มเกิดขึ้น โดยเฉพาะญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศ
 อุตสาหกรรม มีความขาดแคลนวัตถุดิบจำนวนมาก และได้ทำสงครามกับจีนมาเป็นเวลานาน ความ
 ต้องการวัตถุดิบเพื่อการสงครามจึงมีมาก นอกจากนั้นญี่ปุ่นกำลังเร่งสะสมกำลังเพื่อเตรียมสงคราม

๒. ชาวโฆษณาสาร ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑๒, ธันวาคม ๒๔๘๔ หน้า ๒๗๑๗,
 ๓. วิจิตรวาทการ, หลวง อนาคต (พระนคร, ๒๕๐๒) หน้า ๘๖.

แผ่ขยายอิทธิพลตามแผนการสร้างวงไพบูลย์ของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นจึงต้องการวัตถุดิบเพื่อสร้างยุทธปัจจัย
 ไคแก ยาง คีบูก เหล็ก ทั้งนี้เป็นคน แต่เดิมญี่ปุ่นได้พึ่งวัตถุดิบจากประเทศในเครือจักรภพ
 อังกฤษ พอสงครามเกิดขึ้น จนเยอรมันได้ชัยชนะแก่ฝรั่งเศส/อังกฤษ ได้ควบคุมการซื้อขาย
 วัตถุดิบแก่ญี่ปุ่นในประเทศเครือจักรภพของตนเพราะญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือเยอรมัน ขณะเดียวกัน
 อเมริกาก็เริ่มบีบญี่ปุ่นยิ่งขึ้นเพราะญี่ปุ่นมีท่าทีรุกรานลงมาทางใต้ ในปีพ.ศ. ๒๔๘๓ เยอรมัน
 เขาคีเนเซอร์แลนด์ ทำให้เนเซอร์แลนด์ประกาศเข้าร่วมกับอังกฤษในการควบคุมสินค้า ฉะนั้น
 เมื่อญี่ปุ่นเสนอขอซื้อน้ำมันจากเนเซอร์แลนด์จำนวนมาก เนเซอร์แลนด์จึงปฏิเสธหลังจากได้ปรึกษ
 ษากับอังกฤษและอเมริกา เป็นเหตุให้ญี่ปุ่นขาดแคลนน้ำมันในประเทศ แต่เพื่อป้องกันไม่ให้
 ญี่ปุ่นก่อสงครามเร็วเกินไป ฝ่ายเนเซอร์แลนด์ได้ตกลงขายน้ำมันแก่ญี่ปุ่นเพียงบางส่วน นับว่า
 เป็นวิธีการบีบเศรษฐกิจญี่ปุ่นเพื่อป้องกันญี่ปุ่นทำวาทุดินไปใช้เพื่อการสงคราม สำหรับประเทศไทย
 ซึ่งได้ประกาศดำเนินนโยบายเป็นกลาง ได้ถูกญี่ปุ่นบีบบังคับขอ ยางและคีบูกจากประเทศไทยทั้ง
 หมกในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยอ้างเหตุผลที่ญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือในกรณีดินโคจีน และจะช่วย
 เหลือให้น้ำมันแก่ไทยซึ่งกำลังขาดแคลน เนื่องจากบริษัทน้ำมัน Dutch Royal Shell
 ของอังกฤษและบริษัท Standard Vacuum Oil ของอเมริกาถอนกิจการค้าไปจาก
 ประเทศไทย เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๔๘๓ ต่อมาญี่ปุ่นงดการช่วยเหลือน้ำมันไทยตามสัญญา
 ไทยจึงขาดแคลนน้ำมันในประเทศในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม ๒๔๘๔ คณะรัฐมนตรีจึงได้เจรจา
 ขอลดอุปทาน ญี่ปุ่นจึงได้ตั้งเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ทองไทยยางและคีบูก นอกจากนี้ยังแทนญี่ปุ่น
 นายสุมิยะโซโต อธิบดีกรมทะเลโต ผู้มีส่วนสำคัญในการเจรจา กรณีพิพาทระหว่างไทยกับ
 ฝรั่งเศสที่โตเกียว โคกดาวแกมแทนไทยเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๔๘๔ เป็นการบังคับไทยให้ช่วย
 เหลือญี่ปุ่นทางเศรษฐกิจ

"ญี่ปุ่นไม่มีความคิดออกอุกศดอย่างใดแก่ประเทศไทย ทั้งรัฐบาลและประชาชนตั้งหน้าตั้ง
 จะคิดช่วยเหลือประเทศไทย ให้เป็นมหาอำนาจอย่างแท้จริง ในฐานะที่ท่านยังช่วยเราในทาง
 ทหารไม่ได้ แต่ท่านก็มีหนทางช่วยเราในทางเศรษฐกิจ... ข้าพเจ้าต้องการให้ท่านทำความรู้สึก

๔. ดิเรก ชัยนาม, เรื่องเดิม, หน้า ๑๖๐.
 ๕. แฟ้มที่ NC ๓:๕ (๒)

ของญี่ปุ่นไปเรียนให้นายกรัฐมนตรีทราบความรู้สึกอันแท้จริง นั้นเป็นใจความสำคัญ ถ้าหากประเทศ-
 ไทยตีใจความที่ผ่านมาแล้ว ภายในระยะเวลาอันน้อย สถานการณ์ของเจ้าโกโนเอและมัสสโอะ
 หรือรัฐบาลชุดนี้ จะเป็นประการใด พูดย่างตรง ๆ ว่า ผู้ที่รักกันที่สุด อาจเกลียดกันที่สุดก็ได้
 ซึ่งเป็น psychology ของมนุษย์ชาติธรรมดา ซึ่งเราไม่อยากจะเห็นเหตุการณ์เช่นนั้น
 เวลานี้ประชาชนและรัฐบาลญี่ปุ่นกำลังเอาใจใส่ต่อชาติไทยมาก ถ้าหากพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป
 ตรงกันข้าม เหมือนหญิงสาวทรยศต่อท่าน ท่านก็จะคิดเอาเองได้ ไม่พูดย่างซื่อแต่อย่างใดเลย
 แต่พูดย่างบุคคลธรรมดา ขอให้ท่านนำเรียนให้นายกรัฐมนตรีทราบความรู้สึกเช่นนี้"

แสดงให้เห็นว่าญี่ปุ่นได้พยายามบีบบังคับทางเศรษฐกิจของไทย เพื่อประโยชน์ของญี่ปุ่น
 ในการเตรียมกำลังรบ ขณะเดียวกันอังกฤษ อเมริกาได้พยายามขอซื้อยางและคิงกจากไทย
 เช่นกัน โดยอ้างเหตุผลว่าเพื่อไทยเป็นกลาง จึงไม่ควรปฏิบัติลำเอียง และจะช่วยให้เรื่องน้ำมัน
 เท่าที่จะให้ได้ อังกฤษยังขู่ว่าไทยเดือดปฏิบัติ อังกฤษจะควบคุมการส่งกระสอบป่านจากอินเดีย
 มาให้ไทยเพื่อบรรจขาวส่งขายนอกประเทศ สำหรับญี่ปุ่นไม่มีคณะ แม่จะมีคณะเจ้าหน้าที่ไทยไป
 ตกลงชายยางและคิงกแก่ญี่ปุ่นหมดในพ.ศ. ๒๔๔๔ แล้วก็ตาม เพื่อรักษาความเป็นกลางไทยได้
 เด็กสัญญากับญี่ปุ่นทำให้ญี่ปุ่นโกรธมาก และเปิดตลาดให้ทั้งอังกฤษและอเมริกา และญี่ปุ่นแย่งกันซื้อ
 โดยเสรี ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ๒๔๔๔ หลังจากญี่ปุ่นส่งกำลังเข้าสู่อินโดจีน อเมริกาจึง
 ประกาศกักทรัพย์สินทั้งหมดของญี่ปุ่น ทำให้ญี่ปุ่นไม่สามารถมีเงินมาซื้อสินค้าวัตถุดิบจากประเทศไทย
 ญี่ปุ่นจึงเจรจาขอเงินบาทจากรัฐบาลไทย ทางอังกฤษก็พยายามไม่ให้ไทยช่วย เพราะเกรง
 ญี่ปุ่นจะซื้อวัตถุดิบปัจจัยไปจากไร่ แต่ไทยก็ได้ออกมาให้ญี่ปุ่นกู้เงิน เพราะถ้าไม่ยอมให้กู้คงมี
 เรื่องกับญี่ปุ่นแน่ แต่ต่อมาญี่ปุ่นได้มาขอของครั้งที่สอง ได้เกิดการขัดใจกับฝ่ายญี่ปุ่นอย่างรุนแรง
 ฝ่ายญี่ปุ่นถึงกับไปต่อนายกรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้ญี่ปุ่นระแวงการดำเนินนโยบายของไทย

ตั้งแต่สงครามอินโดจีน ประเทศไทยต้องถูกอิทธิพลของชาติมหาอำนาจคุกคามหนักยิ่งขึ้น
 ทั้งนี้เพราะนโยบายขัดกันของญี่ปุ่นและฝ่ายสัมพันธมิตรอังกฤษและอเมริกา เนื่องจากญี่ปุ่นได้มี
 นโยบายเผด็จการลงสู่ทางใต้เข้าสู่ดินอินโดจีน ซึ่งจะกระทบความปลอดภัยของสิงคโปร์ของอังกฤษ
 และฟิลิปปินส์ของอเมริกาที่มีนโยบายสกัดกั้นญี่ปุ่นไม่ให้เคลื่อนกำลังลงได้ ฉะนั้นเมื่อญี่ปุ่นเข้าสู่
 อินโดจีนและเข้าใกล้เกลียดกรี้ยวพิภพไทยกับฝรั่งเศส อเมริกาจึงได้บีบบังคับไทยด้วยการคง

ส่งเครื่องบินที่ไทยสั่งซื้อจากอเมริกาจำนวน ๑๐ เครื่อง โดยจ่ายเงินให้หมดแล้ว ๗ ๕๗ เพราะ
 อเมริกาเข้าใจว่าไทยอยู่ที่อิทธิพลของญี่ปุ่น นอกจากนั้นอเมริกาจึงได้บีบบังคับทางเศรษฐกิจ
 แก่ญี่ปุ่นโดยการกักทรัพย์สินของญี่ปุ่นทั้งหมดดังกล่าว หลังจากกรณีอินโดจีนนี้มาไทยกับสหรัฐ
 อเมริกาจึงมีสัมพันธไมตรีกันน้อยลง ฉะนั้นเมื่อไทยขาดแคลนน้ำมันและยุทธปัจจัยอื่น ๆ โดย
 เฉพาะเครื่องบินและอาวุธป้องกันตัว ขอฟังจากอเมริกาไม่ได้ สำหรับอังกฤษอยากจะช่วยไทย
 แต่อังกฤษติดสงครามกับเยอรมนีซึ่งอังกฤษเองยังต้องขอให้อเมริกาช่วย จึงช่วยไทยไม่ได้ ซึ่ง
 เป็นโอกาสสำหรับญี่ปุ่นที่ขายเครื่องบินให้ไทยบาง น้ำมันบาง แต่กรี๊ดเอาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
 จากไทย ซึ่งเท่ากับประเทศไทยตกอยู่ที่อิทธิพลของญี่ปุ่น ดังปรากฏในรายงานของทูตอเมริกา
 ซึ่งรายงานให้รัฐบาลอเมริกาทราบเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๔๘๔ ว่า

"ขณะนี้มีแผนเพื่อชักจูงให้สหรัฐอเมริกาช่วยเหลือไทย ไม่เพียงเรื่องน้ำมัน เพื่อใช้
 ตามปกติภายใน แตน้ำมันอื่น ๆ เพื่อการทหาร ผลิตกรรมเหล็ก เหล็กกล้า เครื่องบินรบ
 อาวุธยุทธภัณฑ์และอีกจะจ่ายเงินอีกด้วย กลยุทธ์ของไทยครั้งนี้เพื่อตั้งใจเกี่ยวสหรัฐอเมริกา ถ้า
 ฝ่ายประชาธิปไตยไม่สามารถช่วยเหลือได้ก็จะต้องพึ่งญี่ปุ่น เหตุผลเดียวกันนี้ก็เช่นเดียวกับเมื่อ
 สหรัฐอเมริกาสั่งกักไม่ให้เครื่องบินเมื่อเดือนตุลาคม ๒๔๘๓ การเดินนโยบายเช่นนี้ ก็เพื่อสร้าง
 หลักฐานต่อสู้ จะต้องร่วมมือกับญี่ปุ่นและในขณะเดียวกันก็ได้ของจากสหรัฐอเมริกาด้วย ไม่เชื่อ
 เลยว่าไทยจะต่อสู้ญี่ปุ่นถ้าญี่ปุ่นเข้าเมืองไทย เพราะพฤติกรรมต่าง ๆ ซ้ำให้เห็นเช่นนี้ ฉะนั้น
 อเมริกาควรระวังทุกฝีก้าว มิฉะนั้นจะติดกับ ถ้าช่วยไทยก็เท่ากับรับนับถือว่าการที่ไทยได้
 ดินแดนโดยความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นนับเป็นการถูกต้อง" ซึ่งรายงานฉบับนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาล
 อเมริกาในการดำเนินสัมพันธไมตรีกับไทยให้เป็นไปในทางที่อเมริกาต้องการให้ความช่วยเหลือไทย
 ดังเช่นที่ปรึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองของอเมริกากล่าวให้เหตุผลว่าทำไมสหรัฐอเมริกาจึง
 ปลีกตัวออกห่างในเรื่องช่วยเหลือไทยว่า..

๓๑. แฟ้ม NC ๓ : ๒ (๘)

๘๐. ดิเรก ชัยนาม, เรื่องเกม, หน้า ๑๕๒

๘๑. Foreign Relations of the United States. Diplomatic Papers Vol. V.
 The Far East หน้า ๒๓๖-๒๓๗ อ้างไว้ใน ดิเรก ชัยนาม, เรื่องเกม,

"ปัญหาปรับปรุงเขตแดนต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำให้ละเอียดโดยสันติและรัฐบาลอเมริกาได้ยึดความเห็นนี้ และมีท่าทีดังกล่าว ตลอดจน การที่ไทยได้กำไรโดยเอาเนื้อของฝรั่งเศส ครั้งนี้ก็เพราะอังกฤษส่งเสริมและญี่ปุ่นเข้าช่วยเหลือ สหรัฐอเมริกาเห็นว่าปัจจุบันนี้ไทยอยู่ที่อิทธิพลของญี่ปุ่นเสียมากแล้ว สถานการณ์ขณะนี้จึงเป็นว่า การจะตองใช้กำลังทหารเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด เวลาไทยก็ไม่ได้หวังอะไรหรือกลัวอะไรอังกฤษและอเมริกา แต่ญี่ปุ่นนั้นสามารถให้รางวัลไทยได้มากมาย และก็สามรถลงโทษไทยได้ด้วย... ที่จริงไทยไม่อยากจะอยู่ใต้อาณัติของปรตเศใด ๆ แต่ญี่ปุ่นสามารถแสวงให้ไทยเราเห็นว่า ถ้าพึ่งญี่ปุ่นไทยจะไคประโยชน์และให้ไทยกลัวญี่ปุ่นด้วย ยิ่งกว่าหวังพึ่งหรือจะตองงัดตัวอังกฤษหรืออเมริกา และในขณะนั้นญี่ปุ่นเข้ามาอยู่ใกล้ไทยแล้ว และมีเหตุผลอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ญี่ปุ่นเข้ามาเมืองไทยมากขึ้น ใช้เงินโฆษณาชวนเชื่อเต็มที่ ฉะนั้นถ้าอังกฤษยังเห็นว้างไทยไว้ได้ไทยช่วยทางวัตถุและให้ยืมเงินแล้ว สหรัฐอเมริกาก็ไม่ขัดข้องที่อังกฤษจะดำเนินนโยบายนี้ โดยไม่เรียกร้องอะไรให้อเมริการ่วมมือ เพราะสหรัฐอเมริกาไม่เห็นด้วย ไม่มีเหตุผลใดที่สหรัฐอเมริกาจะเข้าร่วมด้วย เพราะวัตถุต่าง ๆ ที่จะช่วยไทยนั้น ญี่ปุ่นอาจยัดเอาไปใช้เป็นประโยชน์"

แต่ต่อมาอเมริกาถอนการบีบบังคับทางเศรษฐกิจไทยบ้าง โดยให้ความช่วยเหลือเมื่อไทยประสบการขาดแคลนน้ำมันเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ และมีนาคม ๒๔๔๔ โดยเชื่อคำแนะนำของอังกฤษที่จะสกัดกั้นไทยไม่ให้ไปเข้ากับญี่ปุ่น และเพื่อให้ไคยปางและค้ำชูจากไทยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งอเมริกาให้อังกฤษเจรจาขายน้ำมันให้แกไทยประมาณ ๑,๕๐๐ ตันโดยไม่มีเงื่อนไขประการใด แต่ในเวลาต่อมา อังกฤษขอซื้อยางและค้ำชูตอบแทน ทางญี่ปุ่นทราบว่กำลังเจรจาเรื่องเศรษฐกิจกับไทย จึงได้สั่งให้อัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เข้าพบประหว่งนายกรัฐมนตรีปลายเดือนกรกฎาคม ๒๔๔๔ ก่อนที่ญี่ปุ่นจะบุกประเทศไทยเพียง ๔ เดือน โดยญี่ปุ่นจะขายน้ำมันให้แกไทยได้ แต่ขอซื้อยางจากไทยเป็นจำนวน ๓๕,๐๐๐ ตัน แต่รัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบายขายในตลาดเปิดเผย ไม่ยอมตามญี่ปุ่นเรียกร้อง ทั้งนี้เพราะรัฐบาลไทยพยายามดำเนินนโยบายเพื่อรักษาความเป็นกลางไว้โดยเคร่งครัด แต่ต่อมาการดำเนินนโยบาย

Swinging Policy นี้ตองเปลี่ยนไปเพราะอิทธิพลกำลังทหารของญี่ปุ่นบีบบังคับไทยให้เข้าร่วมกับญี่ปุ่น

๑๐. Foreign Relations of the United States. Diplomatic Papers, Ibid.
หน้า ๑๔๔-๑๔๕ อ้างไว้ใน ดิเรก ชัยนาม, เรื่องเดิม, หน้า ๑๔๔-๑๔๕.

๕.๒.๒ อิทธิพลของปัจจัยภายนอกค่าน้ำดื่ม การใช้น้ำดื่มที่สะอาด
 สามารถที่เห็นอกว้างค่าน้ำดื่มและมากกว่าควยจำนวนคนของญี่ปุ่น เขามุกประเทศไทยเมื่อคืนวันที่
 ๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ทำให้ไทยต้องยอมเข้ากับญี่ปุ่นควยความจำยอม เนื่องจากการบังคับ ทั้งนี้
 เนื่องจากในระยะนั้นไทยไม่มีทางเลือก เป็นอย่างอื่น รัฐบาลจึงต้องยอมทำกติกาสัญญาเป็นพันธ-
 ไมตรีกับญี่ปุ่น และต้องประกาศสงครามกับอังกฤษและอเมริกาในเวลาต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม
 ๒๕๕๕ จากหลักฐานที่นาเชือคือโคกฉาววา จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้พิจารณาเห็นแล้วว่า
 ประเทศไทยจะไม่สามารถหักเดียวสงครามได้ ทั้งนี้เพราะญี่ปุ่นตกอยู่ในวงล้อมทาง เศรษฐกิจของ
 อเมริกา อังกฤษ จีน และเนเชอรแลนด ทำให้ญี่ปุ่นมีความอึดอัดมาก ฉะนั้นหลังจากการเจรจ
 กับอเมริกาแลวเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ และญี่ปุ่นได้เปลี่ยนรัฐบาลใหม่โดยการนำของพล-
 เอกโทโจแล้ว เมื่อเดือนตุลาคม ปีเดียวกัน ญี่ปุ่นจะตองดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งถ้าไม่ก่อน-
 ทหารออกจากจีน และอินโดจีน ญี่ปุ่นก็จะตองเขาโจมตีแนว A B C D อยู่ทีการตัดสินใจของ
 โทโจ สำหรับประเทศไทยนั้นถ้าญี่ปุ่นบุก ไทยจะถูก blockage ซึ่งจะได้รับความเดือดร้อน
 มาก ถ้าไทยรบกับญี่ปุ่น อังกฤษไม่มาช่วยไทยก็จะแพ้ ไทยมีกำลังทหารประมาณแสนคนรวมทั้ง
 ตำรวจควย ส่วนญี่ปุ่นกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพเรือ ยังสดชื่น ทหารที่ไปรบในจีน
 เป็นทหารชกกองทัพบก อังกฤษมีกำลังไม่ถึงแสนและจะตองป้องกันลอนดอนเป็นอันดับหนึ่งและ-
 สิงคโปร์เป็นอันดับสอง ส่วนอเมริกามีกำลังแสนกว่าคน สำหรับแสนยานุภาพของญี่ปุ่นในปี พ.ศ.
 ๒๕๕๓ กองทัพบกของญี่ปุ่นในยามปกติมีทหารประจำการราว ๒๐๐,๐๐๐ คน แบ่งออกเป็น ๑๒
 กองพลใหญ่ และ ๑๖ กองพลน้อย ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยจะตองเข้าฝึกวิชาทหาร
 ปีหนึ่ง ๆ ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน กองทัพเรือของญี่ปุ่นเป็นอันดับสามของโลก รองจากอังกฤษ
 และอเมริกา กำลังทางอากาศ สถิติหลังสุด กองสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีอยู่ ๘ หน่วย รวมเป็น
 หมู่ลาดตระเวน ๑๑ หมู่ หมู่ทิ้งระเบิด ๔ หมู่ หมู่บินสูง ๒ หมู่ รวมแล้วเป็นจำนวนเครื่องบิน
 ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐๐ เครื่อง มีนักบินไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน นอกจากนี้ยังมีกองบินทะเล มี-
 จำนวน ๓๖ กองรอย มีเครื่องบินสำหรับปฏิบัติการได้ทุกขณะ ๑,๐๐๐ เครื่อง มีนักบินมากกว่า
 ๑๐๐,๐๐๐ คน สำหรับกำลังทหารของญี่ปุ่นที่มาชุมนุมกันอยู่ในอินโดจีนซึ่งเป็นอันตรายต่อประเทศ-

๑๑. สิริ เปรมจิตต์, ญี่ปุ่นบุกเอเชีย ในสงครามโลกครั้งที่ ๒, (พระนคร, โอเคียนส์โคร์,
 ๒๕๐๔) หน้า ๑๑-๑๒.

ไทยได้ตลอดเวลา ปรากฏว่าญี่ปุ่นได้เพิ่มเติมกำลังอีก ๓๐,๐๐๐ คน กำลังทหารอากาศมีเครื่องบิน ๑,๕๐๐ เครื่อง และกำลังทหารเรือขบวนย่อยทางใต้ของอินโดจีน^{๑๒} เมื่อ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ สำหรับทหารญี่ปุ่นที่บุกเข้าสู่ประเทศไทย เวลา ๒.๐๐ น. โดยกระหน่ำซึ่งนายกรัฐมนตรีหาได้คาดคิดว่าญี่ปุ่นจะบุกประเทศไทยรวดเร็วดังนี้ นายกรัฐมนตรีจึงได้ไปตรวจราชการที่พระตะบอง การเข้าตีของญี่ปุ่นครั้งนี้ ญี่ปุ่นใช้ยุทธวิธีกระจายกำลังเข้าตีเพื่อไม่ให้ชาติใดจะช่วยกันได้เป็นหลักสำคัญ โดยญี่ปุ่นเข้าโจมตีอเมริกาที่เพิร์ลฮาร์เบอร์ และอังกฤษที่สิงคโปร์ ในเวลาใกล้เคียงกัน เข้าตีประเทศไทย สำหรับประเทศไทยญี่ปุ่นได้ยื่นขอเสนอถอนกำลัง ๑๕ ลำ ไทยเป็นประเทศเล็ก เพราะนโยบายของญี่ปุ่นไม่พยายามรบกับคนเอเชียตามที่ได้ประกาศไว้ ญี่ปุ่นส่งเรือรบเข้าโจมตีไทยจากอินโดจีนรวม ๓ ขบวน สงขลา ๑๕ ลำ อ่าวไทยและสมุทรปราการ และโค่งขบวนรถเข้ายังประเทศไทยทางรัฐประเศ อีกจำนวนประมาณ ๖๐๐ คัน ทหารญี่ปุ่นได้เกิดสู้รบกับทหารไทยทางภาคใต้อย่างหนัก แต่ไทยต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบและได้รับความเสียหายอย่างหนัก ญี่ปุ่นได้ใช้เครื่องบินไม่น้อยกว่า ๕๐ เครื่องเข้าโจมตีทหารไทยเพื่อให้ความคุ้มครองการยกพลขึ้นบกของทหารญี่ปุ่น ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะประกาศให้หยุดรบไทยได้เสียกำลังรบไปเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะกำลังรบของไทยเสียเปรียบแก่ญี่ปุ่น และไทยถูก blockage ด้วยกำลังทางเรือของญี่ปุ่น และการใช้ยุทธวิธีกระจายกำลังเข้าตีอังกฤษและอเมริกาพร้อมกันทำให้ไม่มีชาติใดช่วยไทยได้ จากหลักฐานที่เชื่อถือได้กล่าววว่า "ไทยมีกำลังทหารแต่ไทยสู้ตัวคนเดียว และไทยถูก blockage จะทำให้ไทยสู้ได้ไม่ถึงปี ไทยมีแต่ทางแพ่ ต้องเป็นเมืองขึ้น เราสู้ไม่ได้ ทรนถอนมัน เอกราชอาณาจักรดงก็ดีกว่าแพ่ สู้ไปก็แตก ด้วยการใช้กำลังทหารของญี่ปุ่นบุกเข้าสู่ประเทศไทยด้วยกระหน่ำ และยื่นขอเสนอให้ไทยยอมเข้ากับญี่ปุ่นด้วยการบังคับนี้เอง ทำให้ไทยต้องยอมเข้าร่วมสงครามกับญี่ปุ่น นับว่า เป็นใจจ้ายกายนอกที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่งต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย จากการเป็นกลาง เป็นการเข้าสู่สงครามร่วมกับญี่ปุ่น เพราะไทยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางทหารของญี่ปุ่นบังคับ ซึ่ง Russell H. Fifield กล่าววว่า "เป็นสิ่งที่แน่นอนว่าประเทศไทยต้องการ เป็นกลาง แต่เนื่องจากได้เผชิญกับอิทธิพลของญี่ปุ่นอย่าง-

๑๒. แฟ้ม พท. ๒/๑.๑ (๓)

เต็มที่ ประเทศไทยจึงต้องยอมตามคําขอร้องของลอม รัฐบาลได้ออกแถลงการให้ประชาชน-
ทราบถึงความจำเป็นที่ไทยยอมทำสัญญาให้ฝ่ายญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศว่า

" ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ เวลา ๐๒.๐๐ น. กองทหารญี่ปุ่นเข้าสู่ประเทศไทย

๗ ธันวาคม ๒๔๘๔ เวลา ๒๒.๓๐ น. อัครราชทูตญี่ปุ่นไปที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรี แจ้งใ้ประ-
กาศสงครามกับอเมริกาและอังกฤษแล้ว ไม่ถือว่าไทยเป็นศัตรู หากแต่มีความจำเป็นต้องขอเดิน
ผ่านอาณาเขตไทย รัฐบาลได้พิจารณาความเห็นว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เป็นสิ่งซึ่งไม่
สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ แม้ประเทศไทยได้พยายามโดยสุดกำลังก็ไม่สามารถจะหนีเหตุการณ์อันนี้
ได้พ้น และเนื่องจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น การที่จะต่อสู้กันต่อไปจะเป็นการเสียเลือดเนื้อชาวไทย
โดยไม่สำเร็จประโยชน์ จึงจำต้องพิจารณาตามข้อเสนอของรัฐบาลญี่ปุ่นและยอมผันให้ทางเดินแก่
กองทัพญี่ปุ่น โดยได้รับคํามั่น จากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นอายุอักษรอักษรว่า จะเคารพเอกราชและ
เกียรติศักดิ์ของไทยด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ตกลงให้ทางเดินทัพแก่ญี่ปุ่น

เป็นการแสดงถึงความจำเป็นบังคับไทยด้วยวิธีการ ข่มขู่ด้วยกำลังทหาร ของญี่ปุ่นที่บุก
เข้าประเทศไทยด้วยความรวดเร็ว ซึ่งทางรัฐบาลพิจารณาแล้วว่าหากสู้ต่อไปประเทศไทยก็จะ
แหลกกลานและพ่ายแพ้ในที่สุดจึงจำต้อง เปลี่ยนนโยบายต่างประเทศยอมตามข้อเสนอของฝ่ายญี่ปุ่น
โดยให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศอย่างเคียว ต่อมาญี่ปุ่นกลับเสนอให้รัฐบาลไทยเลือก ๔ ทางคือ

๑. ให้เข้าร่วมมือกับญี่ปุ่นในสงครามครั้งนี้ โดยญี่ปุ่นให้ประกันในเอกราชอธิปไตย
และเกียรติศักดิ์ของไทย ทั้งรับจะช่วยให้ได้คืนแดนที่เสียไปคืนมา
๒. ให้ประเทศไทยเข้าสัญญาไตรภาคี โดยญี่ปุ่นให้ประกันในเอกราชอธิปไตยและ
เกียรติศักดิ์ของไทย ทั้งรับจะช่วยให้ได้คืนแดนที่เสียไปคืนมา
๓. ให้ประเทศไทยยอมให้กองทัพญี่ปุ่นเดินผ่านแดน (ไม่มีข้อประกันเอกราชอธิปไตย-
และเกียรติศักดิ์ของไทย และไม่พูดถึงเรื่องคืนแดน)
๔. ให้ทำสัญญาป้องกันรวมกับ Common defence แบบเดียวกับที่ญี่ปุ่นทำ

๑๓. Russell H. Fifield, The Diplomacy of Southeast Asia 1945-1958 (New York,
Harper, 1958).) p. 236.

๑๔. หนังสือพิมพ์ "ศรีกรุง" ฉบับวันอังคารที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔.

กับอินโดจีน โดยให้ญี่ปุ่นประกันในเอกราชอธิปไตยและเกียรติศักดิ์ของไทย ทั้งรับจะช่วยให้ได้
ดินแดนที่เสียไปคืนมา^{๑๕}

ซึ่งคณะรัฐบาลโคตกลาง เข้ากับญี่ปุ่นเดือกข้อ ๓ โดยยอมให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านดินแดน
แต่ขอให้ญี่ปุ่นประกันว่าจะเคารพเอกราชอธิปไตยและเกียรติศักดิ์ของไทย ส่วนเรื่องดินแดนไม่-
ต้องการ และโคตกลางทำสัญญากับญี่ปุ่น เวลา ๐๙.๐๐ น. วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ แต่ขอตกลง
ของไทยยังไม่เป็นที่พอใจของญี่ปุ่น ในวันที่ ๑๐ เดือนเดียวกัน อัครราชทูตญี่ปุ่นโดยนงมิ่งคัม
ภักดีไทยให้เขารวมมือกับญี่ปุ่นยิ่งขึ้น ซึ่งรัฐบาลไทยจำต้องยอมรับเพราะทหารญี่ปุ่นได้เข้ามาอยู่
ในประเทศจำนวนมากแล้ว หากไม่ยอมก็จะถูกฝ่ายญี่ปุ่นริบอกรัฐทหารไทยหมดเป็นการสายเกิน
ไปที่จะคิดต่อสู้ ซึ่งในที่สุดไทยได้ลงนามในสัญญากับอัครราชทูตญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม
๒๔๘๔ ซึ่งรัฐบาลโคตกลางให้ประชาชนทราบถึงการที่รัฐบาลยอมลงนามในสนธิสัญญาเป็นพันธมิตร
กับญี่ปุ่นครั้งนี้ว่า "การที่ไทยเจรจากับญี่ปุ่นตกลงเป็นพันธมิตรทั้งทางรุกและทางป้องกัน รัฐบาลขอ
แจ้งให้ประชาชนทราบว่า การตกลงกับญี่ปุ่นดังกล่าว ก็โดยพิจารณารอบคอบ เห็นว่าทางดีที่สุดที่
จะปฏิบัติให้เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ ในสถานการณ์อย่างนี้ ก็คือเขารวมมือกับญี่ปุ่น"^{๑๖}
ประเทศไทยได้จัดให้มีการลงนามกติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างไทยกับญี่ปุ่นครั้งนี้เมื่อวันที่ ๒๑
ธันวาคม ๒๔๘๔ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อให้สนธิสัญญานี้มีความศักดิ์สิทธิ์
ป้องกันมิให้ญี่ปุ่นระเมิดกติกาสัญญาเรียกร้องต่อประเทศไทยมากขึ้น แต่เห็นว่าประเทศไทยตกอยู่
ภายใต้อิทธิพลของญี่ปุ่นแล้วหมดคือสภาพในการดำเนินนโยบายต่างประเทศตามที่ต้องการ เพราะ
กำลังทหารญี่ปุ่นได้เข้ามาตั้งประจำอยู่ในประเทศคอยควบคุมรัฐบาลไทย ประเทศไทยจึงอยู่ใน
สภาพมีเอกราชแต่อธิปไตยไม่มีนับแต่กำลังทหารญี่ปุ่นบุกเข้าประเทศไทย ซึ่งต่อมาประเทศไทยก็-
ได้ดำเนินนโยบายเข้ากับญี่ปุ่นเดิมที่ไทยประกาศสงครามกับอเมริกาและอังกฤษเมื่อวันที่ ๒๕
มกราคม ๒๔๘๕

ฉะนั้น กล่าวได้ว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย
ในการเข้าร่วมสงครามกับญี่ปุ่นครั้งนี้ เพราะอิทธิพลของกำลังทหารญี่ปุ่นที่เข้ามาบีบบังคับไทยให้จำยอม

๑๕. วิจิตร วาทการ, เรื่องเดิม, หน้า ๘๖-๘๗.

๑๖. แฟ้ม WW.๒/๒.๑๖ (๕)

ตามนโยบายของญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่มีอิทธิพลเหนือไทยในขณะนั้น ซึ่งไทยต้องอยู่ในภาวะจำยอม เพื่อแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าทั้งสิ้น ซึ่งจะเห็นได้จากบันทึกของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ส่งถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เมื่อเดือนกันยายน ๒๔๘๕ ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีแล้ววา

"ถ้าประชาชนได้ทราบถึงการปฏิบัติของญี่ปุ่นที่มีบังคับควบคุม ให้ทำสัญญาความร่วมมือ ต่อมา และบังคับให้ผมประกาศสงครามกับอังกฤษ อเมริกาคงแล้ว เชื่อว่าประชาชนจะรู้สึก เห็นใจผมและรัฐบาลผมนั้นเป็นที่สุด .. ในที่สุดเราก็ต้องยอมทำตามเพราะเขาบอกว่าถ้าไม่ทำตาม พรุ่งนี้บาง วันนี้บาง เขาจะปลดอาวุธประเทศไทยแน่นอน บอกว่าทางโตเกียวส่งมา เช่นนั้น บางทีนานวันเขาก็จะมาทางโทรศัพท์ พร้อมกับเตรียมทหารของเขาจะเริ่มทำการ ตามที่ใครๆ ไขว่คว้ากับเราด้วย ผมเห็นว่าเรายอมตามเขาคือว่า สู้ทนเก็บน้ำตาและเก็บความเข้าใจ ไว้ เพื่อแก้มือกันในวันข้างหน้า โดยจะคิดต่อสู้กับญี่ปุ่นตลอดไป จนกว่าเขาจะถูกขับไล่ออกไป ไหพนจากประเทศไทยในที่สุด" ๑๗

จึงสรุปได้ว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในการเข้าร่วมกับญี่ปุ่นใน สงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้นจนถึงกับประกาศสงครามกับอังกฤษและอเมริกานั้น เป็นผลจากอิทธิพล ของปัจจัยภายนอกคือกำลังทหารที่เหนือกว่าของญี่ปุ่น เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินนโยบายต่าง- ประเทศของไทยโดยเฉพาะในระยะนั้น ซึ่งเป็นไปตามหลักสมมติฐานที่ว่าประเทศมหาอำนาจ- ย่อมมีอิทธิพลที่จะทำให้ประเทศเล็กซึ่งมีกำลังอำนาจของชาติน้อยกว่าจำต้องปรับการดำเนิน- นโยบายต่างประเทศของตนให้เป็นไปตามนโยบายของประเทศใหญ่ด้วย

๕.๓ การดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในการร่วมสงครามกับญี่ปุ่น

หลังจากไทยลงนามในสัญญาความร่วมมือเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับอังกฤษ และอเมริกา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ แล้ว นับว่าไทยได้ตั้งนโยบายเป็นกลางที่เคย- ประกาศไว้ด้วยความจำเป็นด้วยอิทธิพลของกำลังทหารของญี่ปุ่นที่บุกเข้ารุกรานประเทศไทยดัง-

๑๗. จริญญา กุวานนท์, ชีวิตรักของจอมพล ป. (พระนคร, โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร, ๒๕๐๒)

กล่าว ประเทศไทยก็เช่นเดียวกับชาติอื่น ๆ ในโลกที่ต้องการรักษาเอกราช อธิปไตย และความสุขของประชาชน ด้วยเหตุนี้ ภายหลังจากญี่ปุ่นบุกเข้าสู่อุประเทศไทยและตั้งกำลังทหารอยู่ในประเทศไทย รัฐบาลไทยจึงจำต้องดำเนินนโยบายโอนอ่อนตามข้อเสนอของฝ่ายญี่ปุ่น ทั้งนี้รัฐบาลไทย การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ได้พยายามดำเนินนโยบายด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการขัดแย้งกับญี่ปุ่นตลอดเวลา เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายญี่ปุ่นเข้าใช้กำลังปลดอาวุธกองทัพไทยได้ ทั้งนี้เพราะจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยังมีความคิดที่จะกู้เอกราชของไทยกลับคืนอยู่เสมอ จึงพยายามไม่ไห้ทหารไทยถูกปลดอาวุธ ด้วยเหตุนี้การร่วมมือกับญี่ปุ่น ไทยจึงดำเนินนโยบายไปอย่างระมัดระวังตัวตลอดเวลา แต่ขณะเดียวกันได้ดำเนินนโยบายที่จะพยายามกอบกู้เอกราชขับไล่ญี่ปุ่นออกจากประเทศไทยอยู่เสมอเช่นกัน พลเอกเนตร เชมะโยธิน กล่าววา

"จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นหัวหน้ารัฐบาลไทย และผู้มีบัญชาการทหารสูงสุดในขณะนี้ ก็ต้องขบเคี้ยวอยู่กับญี่ปุ่นที่เขามายึดครองอยู่ในประเทศไว้ให้โค่นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามรักษากำลังของไทยไว้ มิให้กองทัพญี่ปุ่นปลดอาวุธไทยได้เป็นอันขาด เพราะกองทัพเป็นเครื่องมือชั้นสุดท้ายที่หัวหน้ารัฐบาลจะใช้ได้ในเมื่อหน้าที่สุดท้ายจะมาถึง ถ้ากองทัพญี่ปุ่นปลดอาวุธกองทัพไทยเมื่อใด ก็หมายความว่าเมื่อนั้นแหละความเป็นมิตรก่าะลจจะตองสิ้นสุดลงอย่างไม่มีปัญหาใด ๆ เท่าที่ข้าพเจ้าเข้าใจ รัฐบาลไทยขณะนั้นอยู่ในฐานะที่หวาดระแวง กองทัพญี่ปุ่นอาจจะทำการปลดอาวุธของทหารไทยในวินาทีใดก็ได้ ถ้ารัฐบาลไทยไม่อนุโลมตามความต้องการของญี่ปุ่น ส่วนฝ่ายไทยก็ใช้นโยบายยอมเสียน้อยที่สุด เพื่อให้ประชาธิปไตยของชาติยังคงดำรงอยู่ได้ รอคอยวาระสุดท้ายที่จะตกลงใจ ในการรักษาเอกราชของประเทศไว้ในที่สุด"

ด้วยเหตุนี้การดำเนินนโยบายร่วมสงครามกับญี่ปุ่นของรัฐบาลไทยซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้กำลังบังคับให้ยินยอมตามขอเรียกร้องของญี่ปุ่นจึงเป็นไปในลักษณะที่ไทยไม่ให้ความร่วมมือเต็มที่และระมัดระวังตัวเป็นที่สุด ด้วยเหตุนี้ระหว่างที่ญี่ปุ่นตั้งกองทหารอยู่ในประเทศไทย สถานะการตั้งเครื่องกันเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งปรากฏหลักฐานจากคำสารภาพของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

๑๘. พลเอกเนตร เชมะโยธิน, งานไต่คินของพันเอกโยธี (พระนคร, บริษัทชนะการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๐๐) หน้า ๑๘-๑๙.

ที่สารถาถึงความจำเป็นในการดำเนินนโยบายร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นว่า

"ขณะที่ญี่ปุ่นมีอำนาจปกครองไทยอยู่นั้น เราไม่สามารถจะชี้แจงผลแห่งการปฏิบัติเหล่านั้นให้ผู้ใดทราบได้... การที่รัฐบาลทำอย่างนั้นอย่างนี้เป็นการกระทำเพื่อต่อสู้อังกฤษรวมกำลังญี่ปุ่น เพื่อเตรียมการขับไล่อังกฤษในเวลาหรือในโอกาสที่เหมาะสมแล้ว ป้องกันญี่ปุ่นของปลดอาวุธเราและยึดครองประเทศไทยโดยทันที จะเป็นการตัดโอกาสมิให้รัฐบาลเป็นผู้นำทำการขับอังกฤษญี่ปุ่นต่อไปได้... ในเรื่องเกี่ยวกับพหุชาติไทยรวมรบกับฝ่ายญี่ปุ่นนั้น ย่อมเห็นได้ชัดว่าแท้จริงเราไม่มีจิตใจ เขาข้างญี่ปุ่นคอยเลยแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว เจตนาเราต้องการสันติภาพ ไม่ต้องการร่วมทำสงครามกับชาติใด... เราผู้ตัวของเรารู้ว่ามีกำลังรบอยู่เท่าใด กำลังรบอย่างของไทยเรานั้นเห็นได้ชัดว่ายังทำสงครามไม่ได้... จึงได้พยายามหลีกเลี่ยงให้ทางไกลสงครามเสมอ ให้มีการทำสัญญาไม่รุกรานกับประเทศใกล้เคียง มีการประกาศตนเป็นกลาง มีการประกาศอย่างเขาจริงเอาจึงว่า เราจะสละตายแม้ใครไม่เคารพต่อความเป็นกลางของเราซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นท่านบคอยกันสงครามมิให้เขามาสู่ประเทศทั้งสิ้น... ยิ่งพิจารณาถึงการจะเสี่ยงโชคเข้ากับฝ่ายชนะด้วยแล้ว ก็ให้เห็นได้ว่าเขาเข้ากับฝ่ายญี่ปุ่น ย่อมไม่ทำประโยชน์มาให้ประเทศไทยเลยแม้แต่น้อย เพราะเห็นแต่แรกแล้วว่าญี่ปุ่นจะต้องแพ้สงครามคราวนี้อย่างแน่นอน การที่ยอมให้ญี่ปุ่นผ่านประเทศ เพราะฉมพิจารณาเห็นว่า ญี่ปุ่นคงจะได้ไปต่อสู้กับกำลังมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งในที่สุดจะต้องอ่อนกำลังลงจนถึงพ่ายแพ้ ในขณะที่เดียวกันนั้นประเทศไทยก็ได้พยายามต่อสู้อังกฤษรวมกำลังชาติศึก และเตรียมขับไล่อังกฤษออกไปจากประเทศไทย เมื่อถึงเวลา ส่วนในการที่ประเทศไทยต้องทำสัญญาร่วมกับญี่ปุ่นในภายหลังก็ดี การที่ประเทศไทยต้องประกาศสงครามกับอังกฤษ อเมริกา ก็ดี แต่ก็เป็นกลอุบายเอาใจญี่ปุ่นเพื่อให้เขาเห็นอกเห็นใจ เป็นการหลีกเลี่ยงมิให้ญี่ปุ่นเป็นศัตรูทำการรุกรานแก่ประชาชนและเป็นการป้องกันมิให้ญี่ปุ่นทำการปลดอาวุธกองทัพของเรา... การที่เราเข้ากับญี่ปุ่นก็คิดเป็นกลอุบายให้เราสามารถประหังชาติไว้ เพื่อการต่อสู้ที่ใดปฏิบัติมาแล้วในระยะต่อ ๆ มา ซึ่งเป็นผลทำให้ชาติได้รับความปลดปล่อยมาจนถึงบัดนี้"

๑๘. วิเทศกรณีย์ (นามแฝง) เรื่องเดิม, หน้า ๔๑๔-๔๑๖.

นั่นคือการร่วมมือของไทยกับญี่ปุ่นจึงมีลักษณะที่พยายามปลดแอกเพื่อเอกราชและอธิปไตย
ของชาติอย่างสมบูรณ์ตลอดเวลา ซึ่งปรากฏผลสำเร็จควยดีภายหลังญี่ปุ่นยอมแพ้แก่สัมพันธมิตร เมื่อ
วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๔๘๘ แล้ว ประเทศไทยจึงได้เจรจากับฝ่ายสัมพันธมิตรจนได้รับเอกราช
และประชาธิปไตยสมบูรณ์ในที่สุด